Vasárnap. 104. Szám. Oktober 2-kán, 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS: O-vár, Visi-utcza. 221. szám, első emelethen

Megjelen a hap hétfőtől kötsor, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, a minden hirdetés után 30 kr bélyegdij. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezdetik.

KIADÓ-HIVATAL: Küsöpntuza, SZEKI J. könyvkereskedése.

(D.) Szemle. „Mindent a népért, semmit se a nép ellal;" igy hangzott a mint tudva van egy alapelve a legtöbb jószándékoknak, mely a monarchiai igazgatásnak beltszerint iszteni tulajdonokat, s következőleg mindentudósagot követelt. A tapasztalat meghazudtoló tanitásai aránkint ezen mámort más kódsötét elmeletnek absurditását napfényre hozták, s legtöbb minden valódiag felvilágosodott kormány annak határozott elismeresével tüntette ki mivelségét, hogy ő nem egy absolut öneczél, hanem csak eszköz a közös alattadom czéljára, s hogy ezen allamczél csak akkor lesket tlendőleg elérni, ha a kormányzás organjai az összesnek szelleme által vilagosittatnak és vezérelteatnak. Ennek folytán mint allamigazság törvényt, vagy is mint kelléke az allambölcseségnek jutott érvényre ezen alapigazság: „mindent a népért és a nép képrviselőivel".

E tételnél egy kissé álljonjunk meg s jusson eszünkbe az az adoma, midőn a vén örmény kiskereskedő szegénységét valamely suhancz teljes hűséggel utánozta, s az ördog indulatosan kiáltott fára: „Te Krestór! nézd meg ki beszél ott kint az ős szájmannal!"

Olvasóink is alkalmasint kérdlheztik: ki beszél ott a mi szájunkkal; mire siettünk válaszolni, hogy egyik bécsi lap, az „Ost D. Post."

Igy kezdi az emlitett lap „Bizalmi férfiak" czimü czikkét. Es ezméi mind végig népszerűebb és szabadelvűbbnek, mint a minőket a bécsi organumokban olvasni megszokhatuk.

Általában a bécsi sajtón az alkotmányos szabadsági eszmék elszomorítottak latjuk, mintán b. Hubner és Gołuchowszky urak miniszteriumaban eleuk mozgolom mutatkozik az alkotmányos és szellemi élet szabadabb fejlésének megalapitassára. Mi szivünkbol üdvözöljük a bécsi sajtó felvilágosodott theoriait, s örvendenünk ha az elmélettel megfelelő gyakorlat követnek. Habár a bécsi irokmal a kivalt a levelezőknél még most is láthatunk itt-ott elég politikai obscurumot; de jól esik látnunk másfelől felvilágosodott fejekel szép szabadelvűséggel s elfogultalansággal szólani a beltigyi reformok kérdésére. Ugy látszik a szó megvolt, csak a kimondás szabadsága hiányzik.

A sajtóra nézve az „Ost D. Post" ezen czikkében oly nézetet mond el, a melyet mi betek elott elmondottunk, midőn a „Fortschritt" népbolondigazoli elméletét csak a Bonfham törvényi jogoldi liberalizja-soraiba megszólaltatta. Ezeneltik, hogy a népnek akotmányi joga is van, s mi egy kissé kétfonbizik a törvényi jogtól. Akkor mi eléhoztuk, hogy a „lelket" a közvélemény joguál a sajtóra ruházza; mire kijelentettük, hogy a sajtó csak egyoldalu képviselője a közvéleménynek, és szükséges, hogy a közállam érdekében a nép minden rétege nyilatkozzék mint az angolokná a meetingeken, valaszto gyülesekben s parlamentben, s nálunk egy kor a megegyezésben sat. s mint erre emlékezhetnek olvasóink, kik lapunk szemlélőt figyelemmel kisértek.

Most az O. D. Post" mintha itt is a mi szájunkkal beszélne, igy ir: „Mint legközelebb álló eszköz a népszellemnek a kormányzás melletti közremukálására áll a sajtó. S imen látjuk is, hogy mindenütt a szerint inkább elővigyázat kevésbbé szabad a sajtó, a mint érrényben áll a kormány és ennek bizott közös tevékenység. A sajtó azonban mégis csak az allalános közszellemet képviseli, de a törvényhozás és közigazgatási tevékenységnél a nép szellemének részletes nyilatkozatai szükségesek, s imen vesziik eredetüket kölcsöbbző nemű népképviseletek.

Ezután az emlitett lap a népképviselet egyik tényező jének irja a bizalmi férfiakat, s felszólitva, hogy ezt lonépiban hogyan használták s Ausztria is mennyi részben vette ez évtized elején szétvetve; a mostan összehivandó bizalmi férfiak feladatáról igy szól:

„Különösen fontos tevékenységre vannak most hivatva a bizalmi férfiak, elsőben is, hogy ugy ki közégi törvényt hozzanak be, továbbá: hogy igen fontos s a tulajdonképi törvényösszerű kérdést mesze tulhaladó ügyekben tanácskozzanak, oly ügyekben, melyek alatt a közigazgatási és törvénykezési állapotokban az igazságtalanságok és szétszórtak, a mely tetilog a nép önkormányzására nézve egy tágasb tér fog felnyitni.

A körülmény fontosságával lehet következetni a bizalmi férfiak feladatának fontosságát és nehézségeiét. A dolog és ügyismeret még nem elég tulajdon, de mindenekfelett oly bizalmi férfiaknak kell lenni, kik testesül lelkestül a nép emberei, kik azoknak valódi szükségeit, kivánatait s igényeit ismerik, s a kik ezen czélra érik azt, hogy a népek nemcsak egy folyvást nyomott szenvedő allapotra, s czélnek cuyfitésre vézett ephemer allamkisérletekre vannak hivatva; hanem feladata és kötelessége a kormánynak s a tanácskozásra megbiztottaknak az allamnál minden rétegeben, a nép igaz szükségeinek és kivánatainak kielégitése által megnyugtatni. Oly férfiaknak kell lenniök, kik birnak elég polgári szabadelküséggel arra, hogy az igazságot nyilvánt és lepleztelenni lusmerjenek. Ezek a nép kelléhöl hivandó kormányelőcsoak kötelesek, azon ösztudatot érzeni, hogy hivatásuknak csak ugy lehetnek, ha a nép érdekét képviselik a nép szavat tolmácsolják, ha magokat valódi népképviselőknek érzik, s szóval s tettel azt be is bizonyitanak.

De mindenekfelett legtermeszebb ily bizalmi férfiakat talani. A kormány minden fenntartas nélkül az ilyek kivalasztasat az országfőnökre bizza, a valóban nagy bizalom mi a kormány az mondhatjuk szivére a felkérő szavakat. A helytartók magokat a kerületi s járási hivatalokra fogják szilszégkép bizni, a mennyiben czek az egyéniségeket inkább ismerhetik. Hin ezen organok valódi feladatukat jól atértik, ugy a kormánynak is kötelessége lesz ezen ajánlatokat. Nagyon sokszor éppen a kik a bizalmi férfiaknak legalkalmasabb tulajdonokat birják, a legközelebbi hivatalokkal collisiohan lehetnek, nem mintha tán kormányszéki érdekek volnának, hanem azon institutiok temezete miatt, melyeket éppen czél most jobbakkal kiscserélni sat."

Ily okoskodások alapján az emlitett lap végre azon kitevkezetést huzza ki, hogy legczélszerübb volna, ha a nép maga választana a bizalmi férfiakat.

Sokat átrettünk a bécsi lap ezen czikkéből, mert sok oly okot hoz fel, minőket mi is közelebbi szemlénkben éritettünk. O se sok ismérjet helyez a bizalmi megjelok által kivalasztandó bizalmi férfiak teljes sikerében. Mi is igy gondolkozunk, midőn azon eszmét mondottuk ki, hogy mintán már a kormány adni akar orszagos képviselőcsoket; kérjük, hogy a községtörvény felett ott mondanai szólemeyet és tenne ajánlatot a nép szavazata által kiválasztott, s erre legfeltétlenebb képviselő testület.

Itt oly kérdés merülhet fel, a minő volt az, hogy a tyák lett clöbb vagy a tojás? Mi azt hisszük, az Isten egyszer mindig tökéletest teremtett, s mindig okosabb, ha clöbb a tyák lesz megtermitve. Ausztria minden országaiban hiszszük össze lehet hivni a képviselőket, s mi nem hiszszük, hogy egyetlen nép is volna, a ki tekintettel ne viseltetnek azon roppant változásokra, melyek a fendallamos eltörlésével bekövetkeztek, s melyek a jog sánczain belül emelteik a népet; ez utóbbi tized nemzetségi küzdelmei szintén megtantanák mindnyájunkat, mivel tartozik minden nemzetiség a vele egy korona alatt álló kisebb s nagyobb nemzetek irányban, s igy akármelyik régi képviselet is Ineheze bizalmi testiltet az ujabb képviselőcsoport rendszer megvitatásra, a nélkül, hogy esőkönyüségre alkat lehetlennek tegye az eredményt. Az igy megvitatott s létesitett képviselet lehetne aztán legilletekesebb velemenyező a behozandó reformkérdésekben. Mi bizvast hiszszuk, hogy a kormány ugy cselekszik majd ennyiben bizvást megszólalthatja a népek közvéleményét, mert bizonyosan e téren minden honpolgár jó indulatával, önzéstelenségével, igazságszeretetével s nagy események által érlelt higgadtságával fogna találkozni.

Ez a mi véleménynk, ezt sugja jó indulatunk. Egy egy képviselet gyülés mindenn orszagban, mint egy kisebb uralkodó korona nája alatt áll, a legalaposabb tanácsokat adhatná mindazon reformokra nézve, melyeket a kormányzás saját belnyugalma, az emberiség és az európai civilisatio érdekében kivinni czélul. Es ekkor aztán teljesig el lenne czélunk, mi fennebb az „O. D. P." kimondott: „mindent a népért és a nép képviselőivel."

Sajtóhibák. Kösöbböl lapunk szemlőjében ezen tőult: „a törvényhozás hennszellőtnek nyelvén szól" hibásan áll ezen tétel helyett: „a törvényhozás hanszellőtnek nyelvén szól." A szamos szépen „egy köpönti kisségében" hibásan van e helyett: „egy köpönti kösgében."

Ő cs. kir. Ap. Felsége gróf Hartig Ferencz allamés értekezleti miniszterhez következő legmagasabb kéziratot méltóztatott kibocsátani:

„Kedves gróf Hartig! Folyó évi május 28-diki kézirattomban kimondtam a szándékot, hogy az egyenes adók reform-

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

irta DÓZSA DÁNIEL.

Első hőtet.

I.

A Maros menetében csakmen minden falu fel volt mára dúlva, vagy lakóitól pusztán hagyatva. A nép elkülönzött a vad sarczolások elől, a mint azt mindenütt fel volt téve, a mogorva rengetegekbe menekültve fák s növények gyökereivel s éhhalálal elhaltak hullával tápláltozott. Elhagyott puszta hamvvedérkint tünt fel a szerencsétlen Erdély, csak néha az átvonuló rácz, vagy más a bajon pusztyázó csapatok mutatták, hogy itt is valaha kelle lakniok polgárlasult emberekneк, mintán a sorozatosan hagyuk kint a fegyveres barbarismus csapatai néha jelentkeznek. A tatár nem hagyott soha nagyobb insóget s pusztaságot maga után, mint ezen féktelen csapatok. Puszta volt minden falu, helység, csak városokon lehetet emlékezet felőlök, mint a melyek fegyelmezetebb német fegyveresek által lenyém megszálva, ott a polgárokuak és menekülteknek legalább élete biztositva lehetett.

A városokat a hajtók, rácok s vallonok szabadeszmeiket szabták, mintthogy éppen nem türhetők azon fegyelmet, melynek fékei kézé szorítá őket a rendes katonaság közjelete. Ok a tömlöt, és a szabad vidéket vadlasztták magunkak, s dtek ott mint az ége madarai, felprédálva, felfalva s kényükre gyülkolva a kiket és miket elő találtak.

A fegyelmezett rendes fegyveres erő, melynek közvetlenül Bécs s Birchem volt mindig tőszpontositva, kisebb szakoztett, mintsem hogy azzal meg jobb és becsületesb szándék mellett is fékezni lehetett volna a portyázó hadak kicsapongásait. E szerencsétlen ország felett a szonszed hatalmak hódítavágya a Lomonokkal szövetkezett, midőn czéljaira az ilyenis és emberiségi eszközök nem kedvezek, s most ők se lehetének többé urai azon puszta, pedáló dúomonsereznek, melyet az akkori idők vadviszonyai fogjuk szétboczasóttatak. Vakoknak kelle maradniok az ártatlanul és védtelenül omló vér láttára, sötéteknek az élnegy vonaglasai és a kinos halál végkörgésének hallásai.

Az égő falvak lángjaitól rót éjszakák, a fütsfelhőkkel rémesen kelő hajnal, s a tíma napnak vérázott fegyvereken megtörő rézsut fénye — mind mind megannyi borzasztó hirdetői voltak az ős szemplimtlanságoknak, melyek mindannyian ujabb s ujabb sebeit kelet hagytak a szerencsétlen hazán.

A lakatlan házak, melyeket a tűz lángja megkimélt, az őszi esők nyirka s viharai alatt rogytak szét s a vihardoktól szétszórattatott fedélzetekel a munkás lakók sokat lesbe tatarozta ki — kinulja hol bujdokolván azok nyomoru élségben!

Az apahidi kastély azonban még éjen álla. Ennyi közelében azon keleti hegylánczolat alatt, mely a Maros völgyét hosszan végig kisérí, vagyis inkább azt alkítja.

A kastély egy hegytalon feküdt, északnyugati oldalát a hegyek ölelgették, melyet mezvén: örtornya s általában a várnos homlokzata mohos fekete falaival némi tekintélyt igényléze nezett a terjedelmes völgy hosszasra, melyet Marosi Maros hasou halmai csőndes méltósággal zúgnak alá, igyekezvén a szőke Dumába.

Az apahidi kastélyt nem lehete valami nyomatékos erősségnek hertani, egy diszes fórlt lak volt az, mely inkább portalanitásnak s apróbb portyázó csapatok ellenében volt védelmezhető.

A főépület m. e. tizenkét szobát foglalt magában; az örtornya s a kastély falai lőrésekel voltak ellátva, melyeken át inkább az ajtemett messzejáró tüleseres puskákkal s kézi karteisokkal lehete a támadó tömeg közé alá tüzelni, de rendszeres szerint ostromi ellenében olaig, hát egy rét megszűlésra az ége nép közt drága pénzért fontszámra szétoszta, a Ily vélelemre elbeszélésünk napjaihan nem is volt szükség. Mintán Báthori Zsigmond ujhol most másodszor is átadta Erdélyt Bárnak, s mintán Báta a vallonó jellemű fejedelem által ujhol részedett nemzet bajuszkait lefegyverezte vagy kibujodósára kényszerité, az ő feladata lett volna most az orszag nápa szervezésében faradoznia. Telhellen portyázó csapatok ellen, kiknek bennetartását még a honfiak hűtéllensége s az ujabb kitörések ellenbeni elővigyázat szükségessé tévén — naponta sokkal több romboltat vitek ki az ős szerencsétlen országon, mint a rend helyreállításra még kilátás lehetett volna. Azonban Bánta már a bevégzett hódítás jogaiban s kötelességében állott. O maga nem bátorkodhatott vissét, s igy az apahidi kastély rendes otonosai s más menekültek a portyázó hadak támadásai ellen biztos szállásul szolgálhatni.

A kastély Boronkai János sajátja volt, ki a birtoket szerzé Erdély egyik legfeltünt lyesb, s a függetlenségi harczokban jelentékeny szerepet vitt — főurat emlit.

Az ország tekintélyesb fiai közül szinte csak ő maga s utódaim, ki a portyázó hadak ellen vároba nem ment. Erre oll részint birtokának szerencsés fekvése a rendes fegyveresekkel ellátott Enyed közelében, részint a szabadságra menekltt számos barátainak s rokonainak biztos elszállásra s erejo biztorlára, részint kényszerité a szükség is; mert a városkon nyszolva egymás hátán volt a sok menekltt, s a szükség és drágaság oly irtózatta, hogy a népség alsóbb osztályai mint az ujdon sirokat átalak fel irtózatos éhségök csillapitása végett, s a kétségbeesés és gyilkos hasonszenlés oly kannibali példát mutatott fel épp azon napokban Enyed közelében, a minőt a világtörténelem sohase latott, sohase hallott, s az enyedi lakosság nénő kétségbejtő borzalomnal néze az ottani bőrtön egy szobájára, honá éppen akor burczoltatott egy ember, s egy rét megszűlésra az éles nép közt drága pénzért fontszámra szétoszta, a

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

óra vonatkozó indítványok egy — e czélra alakítandó közvetőn bizottmány által még egyszer s hatszor vizsgálat alá vétessenek, a felhivtam önt, hogy ezen bizottmány összeállítása, s hatékony irántt a kellő javaslatot előterjesszük.

„Midőn önnek czén javaslatait helyben hagyom, addám önnek czén bizottmány elnökségét, mely nohza és fontos feladatának megoldásával szem czélt tartandja: az adózási törvényhozásban azon javitásokat behozni, melyeket annak hátsóan lévő ota a birodalom gazdasági körülményeiben történt változásai, valamint az állam-háztartás szükségei szükségeknek tuntetnek fel, hogy a közterhek felosztása az állampolgárok ficzető képességéhez lehetőleg szigoruan alkalmazásék, s hogy főleg az egyenes adók kezelése egyszerűbben, s kevésbbé kellséges módon lehessen eszközeik.

„A bizottmány munkálatiuk közvetlen vezetésével, mely „az egyenes adók reformjának közvetlen bizottmánya“ (Immediat-Kommission) czimet viselend, Kalchberg Ferencz lovag pénzügyminiszteri osztályfőnökét bizom meg, mint a melyet e tárgyidőmen munkák ellátására a pénzügyminiszteriumtól egy és a belügyminisztériumtól is egy előadó adassék.

„Ezen közvetlen bizottmány, mely törvényhozói kollaborátorjai jelenlét megtartja, s szemben mindig azon munkálatokkal a közigazgatási hatóságok hatáskörébe, az elnök, az ügyvezető és a két előadó mellett még birodalmi tanácsom két képviselőjéből, a belügyminisztérium egy második képviselőjéből és az adózók nyolcz képviselőjéből fog állani.

„Az adóalkotásnak szolgálandó bizottmányi tagokká kinevezem: Edér Vilmost, a miklós benedictinusok apátját, Krainski Mór lovagot, rendi követet, Andrássy György, Festetich György és Nostitz Albert grófokat, dr. Seiferl Bécsvárosi polgármestert, Friedler András lovagot, a tőrvényszéki ügyvédet, és dr. Peitinger Károly leobeni kereskedelmi kamarai elnököt, — remélve, hogy ezen próbált honszeretetű férfiak a fontos reformmunkálatra készséggel áldozandják czéjeiket.

„Az utóbbiekben pontos jegyzőkönyv vezetendő, melyet ón egyéb kulcnos indítványaival nekem előterjesztand.

„A szükséges segédszemélyzetet a bizottmányhoz a pénzügyminiszterium adandja, mely a többi szükségesekről is gondoskodni fog.

„Hogy „az egyenes adók reformjának közvetlen bizottmánya“ kéjes legyen a czélja elérésére szükséges felvilágosiásokat közvetlenül megszerezni, a tartományi hatóságok utasíttatnak a bizottmány felhivásira velemény- és segélynyujtásokkal pontosan szolgálni, és megvárom, hogy az illető miniszteriumok és azoknak központi hivatalaik leghézagosebbnak támogatiat tanusítanak.

„Ezek szerint intézze el a szükségeseket haladéktalanul, és ón élhalatosan hiszem, hogy ón tanusitott buzgósága és tiztelismeretreinek sikerülni fog, az önre bizott feladatot a közjóllét érdekében, és lehető gyorsan oldani meg.

„Ezen kézirat másolatát közlom egyszersmind birodalmi tanácsom elnökével Reiner Ferenczczel Ő cs. Fenségével, valamint bel- és pénzügyi miniszteriumnel.

Laxenburg, szept. 7-én 1859.

Ferencz József, m. k.“

Konstantinápoly, szept. 14. 1859. — Hétfőn a nagyur nagy katonai szemlét tartott a Hajdet pasha (Scutarin halavi levő téren.

Szombaton Kabul Effendi és Mehemed pasha s nehány század vadász elindultak Kandiába a Fehlem gózos sorhajóval.

Holnap indulnak más két hadi hajó a Tail, és Shaak-Schalá szergeskéi alatt a szomszédos szigetekre, melyeket a lázadó mindják, hogy a porta ugyancsak elhatározta volna a kandiai keresztyének lefegyverzését, ha az igaz, akkor véres forradalom fog kiütni ezen szigeten, mert a keresztyén lakosok el vannak határoava utolsó czéj vérbéjig védeni fegyverüket.

A vár-szanczki vasutvonaira szabadalmat nyert egy társulat, melynek képviselője Posno ur az antverpeni torok consul, a ferminár mar átadatott, s a nevezett utvonalnak legkésőbb 5 év alatt el kell készülnie; ezen utvonal nemczak keresztkedini, hanem a Szerbiai szorospontbai is, Törökországban ugyan jelentékeny, tudjuk mennyi bajba került eddig az uttalan európai torok tartományokon egy hadseregnek a Duna-vonalrai szállítása. Ha ezen utvonal elkészül, akkor nehány év alatt oda repülhető lesend egy hadsereg, csak fiuk, hogy azon veszély, melyt Törökország éjszakról fenyegeti, nem lesend clég uralvara vární addig, míg a várna-bucsuki vasut elkészülend.

Dervish pasha a persa torok határszélt kijelölő bizottmány tagja Petersburgba fog mint torok követ menni, s a mostani orosz utvonal levő követe a portának Bizza bey, a Teherani ulvarhoz kadettik.

Ezek a fővárosi hírek, de az a mi tollat fogatott velem, az egy meglepő nem várt hír, melyet a tegnap Odessából kapunk, s melyet ezek a „Kozlitsy“ ered. olasszóban lőtt.

Shamyl a cserkesz főnök megadta magát Evdomikoff orosz tábornoknak.

Miota Baratinszki vette át a cserkeszek ellen működő orosz szergek parancsnokságát, a legyen mar egy czéj legjobb kivánat ez ez ő elején a darieli katonai utvonal építése által a cserkeszek visszayomzva Szullakig a keleti hegysége hátág. Shamyl minden oldalról megtámadtatva oroszlányi bátorsággal vedte magát, de az oroszokat mindig visszanyomatva Dargo és Vedenig elszorítva. A cserkeszek a szorosban az utolsó legézve, ottakat és erősségeket készítve, mindinkább belebb nyomultak az eddig bevehetlennek hitt hegységbe, a mult hó folytán a cserkeszek több czatban legyőzettek az Argun mellett. A Szaravia, Szulak, Gumbed, Andi-Kocsain, Tsalmaszt, Ceberlo és Anszalda tőrzsek rendre meghódoltak az oroszoknak; Shamyl elhagyatva és semmi kul segélyt nem reméllhetve, átlátta, hogy többé magát tartani képtelen, s Evdomikoff tábornoknak leladta magát. S már el is indult csalódja rokonai, s más hősek és sheikok kíséretében Petersburg felé, kincstárban 5 millió rubel van, melynek birtokát az orosz kormány biztosiottta a szerencsétlen népfőnök, a honát vesztett szamárott számára, s most a Kaukázus keleti oldala egészen az orosz kezében van; míg a nyugati oldal tartja magát, de az nem sokáig fogjuk bírni, mert a lengerpurti erősségek, s tul a keleti hadsereg ékel két oldalról körül kerítik; tehát ugy lehet ezen népre tekinteni, mint parban hősiességgel s kitartással évtizedeken át küzdött az orosz ellen, mint leigázottra, egy futó czillag, melyt lehanyatlott a népek egén. Szegény nép, szerettemszabadságodat annyiak rokonszenvét nyerted meg, hős nép, melyévtizedeken át mutatad meg Európának, hogy a szabadság érzete egy kis nemzetet legyőzhetlenné tesz, te elbukta, tegod a szerencsétlen vaskarjai közé szorolott, a Törökhon, mely tégod elhagyott, a melyek érdekeért te oly hősileg csatáztál, elvesztébe tenned leghatalmasabb védfalát, most Azsia nyitva áll az oroszok nagyravágyása ellott, s azon kivándorolt cserkeszek kik a szolgaság elől futva elhagyták hazai honát s ifi földet nyernek, azok nem fogják megvédni Törökhont, ók, kik ott hegyeik közott oroszlányként harczoltak itt letelepedve békes földmivelőkké leendnek; csak hosszeretet s szabadság érzet tevék óket bátokké; de az, ki hontalan bolyong tőrt eletének idegen földein siri keresni, annak bátorsága meg van törve, az nem lelkesül többé fél a haza szent nevének hallására.

A montenegrói és török határszélt kijelelő bizottmány tagjai nahány nap óta Ragusában várnak a torok biztosra, poigy sietik azon czélra szolgáló ugyszi czikeimet, mert mondottak összeutózkosek történnek a kérdés alatti téren: nagy szerencsére fulura utott egy montenegrói czapát s a szőlőket foldulta, ennek hirére a podgoritzai torok lakossag fegyvert ragadott, s megtámadta a oldó montenegrióskat, s minokét részről elesik tizedés kezdődott, 2 hajnik meghalt, 9 megsérescsellj, a montenegróiak vesztesége nem lehet tudni. — Az Alesio vidéki lakosok hatalmasan követeljik a Miridites kerulethezi csatlakozást.

Mostanáb irják, hogy a hercegovinai torokbó mindenel elkövetnek, hogy a hercegovinai szerbek ellen a szerbek ellen kibékulést lehetlenné tegyék, a keresztyén templomokat feltörik, s mindenféle undokságokat követnek el az isten házában, a keresztyének a torok hatósághoz folyamodtak, s kijelöltek azokat, kikre gyanuval volt, de a hatóság gyanuval nem merte elfogatni a kijelölt egyénéket, mivel azok előkelő s nagy befolyásu beyik voltak; — ez a keresztyéneket, kik legszentebb oldaról hittükben latják magokat ily vad hodoztan sértve—dühösöké teszi. — A pivai drobgnik, grahovai községek kijelentik, hogy nem hódolnak ha fogjátek helhezhagyatnak biztositattik nekik, ók nem akarnak torok mudureket elfogadni, ók magok fölszedik az adót, és a torok hivatalnokoknak átszolgáltatják.

A Balkánban egy arnautokból alakult nagy tolvajbanda van, mely a falukra elelem- és pénzadókat vet ki, s ók remegve engedelmeskednek nekik; merészségok annyira ment, hogy egy ellogott pásztort Soliaba kuldettek, s a kereskedőkre rápraroncsoltak, hogy 3000 piasztert kuldjenek, ha nem, jaj nekik.

O. B. —

Ujdonságok.

— A körünkbéli közelebról ellátvozott, s hazai iroda munk köral oly lelkesen fogzolódó tanár s tanitónak Szabó Vass József ur, rendjének consistoriuma alat Debreczenben lőn tanárul alkalmazva :, „Kedves lesz nekem e hely — irja az Erdélyt melyen rokonszenvező telkösz — hol ha a kedves Erdélyben szerettem is, legalább virányainak kedves illatát elszívhetem a közelség alatt.

— Vécsei Sándor előfizetset hirdet kőltemenyeire, melyt diszkiadásban nov. 1-jére jelenik meg. Előfizetési dij 1 forint. Gyüjtők 6 példány után egy tiszteletpéldányban részesülnek. A pénz Pestre az iróhoz küldendő, Lövész-utczában 10-dik szám alatt.

— Nagy Miklós ur — irja a Budapesti Hirlap, ki a közelebbi elhunyt Gyulayval a „Magyar és Erdélyország historikus tárja“ czimü czikkben a „Magyar és Erdélyország historikus tárja“ czimü vállalat kiadására egyesülve volt, vállalkozó társa halálával értesülve, Erdélybül Pestre érkezett; innen Bécsbe menendő oly czélból, hogy e bevezett vállalatot az előfizetők kívánsága szerint folytatnod fogod be hozza. Minthogy a 20 képre tervezett egész vállalatnak csak félére t. i. 10 képre történt az előfizetés, e tiz kép pedig már készen van, a kiczéglöttetset az előfizetők biztos várhatják. A vállalat 2-dik felére lépezi fő kép kiállítatnak végett Nagy Miklós ur, mint értesultem, ugy pár napokból fölvonatkozólag zik lepéseket tenni, és pedig Párisban és Londonban.“

— A „V. U.“ olvassuk : „A Magyarországba vándorlott németek“ megbántak, hogy ile jöttek; a letelepultek, csak nehányat kivéve, mind tönkre mentek. Ennyi ember kolonoba pátiasárt a németországi sajtó felelős, mely a Magyarországba bevándorlott szegény sorsu nemzetünket szatott, mintha csak parancsolták volna. E hibáját most avval akarja helyreütni, hogy rendre kiczi a hozzánk lepött telepeknek részint tönkrejutásit, részint szomorú állapotát, mintegy visszaretteintő példánt azok Egyesült Szt. Jakab ugy hirdeti hírlapunk. Legkozelebb a lipcsei kepes ujsag irja, hogy a Magyarországba vandorolt éjszak-németországi svábok a vegképi elszegényedés szélen allnak. Azt hiszek, hogy itt csak ugy valogatthatnak a parlagon hovevő, jó aradmanyos és tehetős czélszerű, mesyhoká por fordulhatnak egész oradmanyat vesznek. Ide jövén azonban, nem kaptak mashól, mint a Debreczen melletti, két araszayi mely homokon foldet, de ezt is dragán, mert it nincs elajándékozni való. E foldon a mivelés, természetesen nehéz, a termes rosz, melynek ép ugy ola gyarsitson. Tonkre jutottunk egyik oka az is, hogy ugy akarnak itt is gazdálkodni mint otthon, pedig a magyarországi pénzelem viszonyok, a fold stb. itt egészen más gazdálkodast teszenek szükségessé. Sajnaljuk, hogy meg mindig hallatnai hasonlo bevándorlókról, kik ugyászaik, addig nem szunnek meg itt boldogabb hazát keresni, mig a szerencsétlenek nyomorkiáltasa vissza nem reltenti óket attól.“

— A „Schl. Ztg.“ nak irják Bécsből, hogy a miniszterium az izraeliták birtokképpessége mellett nyilatkozott, s remélik, hogy más pontokra nézi is az ő kérelmeikre méltó tekintet lesend.

Kolozsvári piaczok szeptem. 29-dén 1859. — Bécsi mérő-osztrák becsben. Tiszta búza 3 ft 10 kr. — Elegy búza 2 ft 75 kr. — Rozs 1 frt 53 kr. — Arpa 1 ft 5 kr. — Zab — frt 80 kr. — Tőrökbúza 1 frt 68 kr. — Pityóka frt 84 kr. — Marhahus fontja 11 kr uj pénzben.

Politikai hirek.

— A „Gazette de Lyon“ Wimpfen tkról, ki jelenleg a lyoni hadseregben egy hadosztálynak parancsnoka, s az uj, chinai expedito-hadtestet lenne vezérlendő, szomorú kiszemelve, a következő kelemenyt hozza: „A honrnok atyja német volt, a forradalom folytán 1789-ben jött Franczia orszagba, a hol honfiusittatik. Ezen családnak sok ága van Ausztriában és Bajorországban. A honrnok kezdetekor az ugyanazon nevü és rokonságban álló franczia osztálytabornok és az osztrák tábornoknagy elkülöbözik egymástól, s szerencsétlenek, s szerencsélezek magukat, hogy a hadi balszerencsze szembe-ellátinta őket, nem fogunk egymásra lőni. A béke megóvia őket ezen kellemetlen találkozástól.

London, szeptember 21-dikén. Maltából szept. 15-dikéről jelentik, hogy Fanshave admirál tobb sorgőzössel éságyunaszáddal allitólag Gibraltarba indult, mely Spanyolországnak Marocco végeiti magatartásra miatt. — Az országvédelmi eszközeinek megvizsgalása végett kiküldött bizottmány uszó-utegeket javasolt a partok erősítésére.

London, szept. 21. A hazai izgalmas kérdések hianyában meg egyre Közép-Olaszország a napiszáj fólárgya. Azon „tizmillió lelek, mely századokig tartott elnyomatas utan egy csapással szabad nemzetté tette magát, s most azzal foglalkozik, hogy uj kormány-formát alkosson, és uj uralkodót válaszszon magának,“ a „Times“-ra nyilvan hathatos befolyásal van.

E lap ugy vélekedik, hogy minden ember ugy Olaszországban, mint Olaszországon kívul, — hacsak nem üres egészen a feje — kénytelen átalani annak fenyegés világosságát, hogy az osztrák uralkodásnak Olaszországban lejárt az ideje; es hogy most az osztrák es a francziák czászára közotti harcz van készülőben. Az osztrákoknak már vegeztek, s a francziák czászára nem gondol tobbé Olaszország legutlenségével, a lap már megfordult, az olaszinos szavazat, az akotmanyos gyülje jogai es az egyszerű nemzetnek unyonpélyes cselekmenyei s nyilatkozatai mind olyan lim-lom, a mot most az felredobnak a sarba, mert már most azt mondják Közép-Olaszországnak, hogy francia herczeget kell uralkodni választania. Az olaszok jól allatja jöttek, s ezt mondják, hogy milyen függetlenség várna rájok egy franczia herczeg alatt. Schwal eszesebbek ók, hogysem át ne látnák, miszerint Olaszország ilyen herczeg alatt, a dolog természeténeél fogva franczia tartomanyva válnék. Szóval a „Times“ ma hatarozottabban nyilatkozik mint valaha, Napoleon hg kijelöltetese ellen.

A „Times“ szinten mai számában taglalja a franczia sajtórol szóló „Moniteur“ czikket is. Azt elismeri, hogy Lajos Napoleon allása most sokkal szilárdabb, és hogy mig a hadsereg parancsol, sem a tőbbi osztálynak elszakadástól, sem az ultramontánok és legitimisták keserű gunyoráitol, sem a kozátarsaságok es doctrinairek logikai visszhodástól nincs mieri tartania. Hogy Muchiavelli volna Parisban megalapitva a belügyek minisztere, nem igen lenne kifogása az ellen, hogy az „Univers“ és „Gazette de France“ szabadon irhassanak. Elégséges lenne azon esztelen zagyvalék, mit czen lapok olvasóinak feltálnak a megvetesei pirova eluttésre. De mindegy a mi dolgunk, nevszerint olyan hordergi hirlapokra nézve, mint a „Débats“ es a „Revue des deux Mondes.“ A czászársagra nézve sokal veszélyesebb ezen mérsékelt constitutionalis közép fai, mint az amott emlitett, egy szélsőségben rejongó pártot kipuszitva, a Bécsiekre és Pressiekre szétboesatott valamenyi rodomantádial egyutt vége. Az emlitett mérsékelt párti sajtó engesztelhetlen ellensége a mostani rendszernek. A kormány eppen annyi szabadsagot enged a sajtónak, mennyit magara nézve jonak lát. Azonban hátha meg is vigre szerencsétlenek bizonyul ez a kisérlet, s a Great Easternnen történt fellobbanáshoz hasonló kitörés lehet majd a levelekmondnok?

— „Daily News“ ezt felelt a „Constitutionnel“-nek: „Valjon fog-e Angolorszag olasz politikájával Franczianorszag hoz szakhonszi, egészen azon kérdés feletti hatarozattól fogg, melynek most czászár ő felsége elé kell megfontolás végett terjeszteni. Az a kérdés, valjon a czászár Ausztria vagy Olaszorszag czászára szándokai allani. Ugy hiszem, megadhatom azon kisérlete, hogy mind a két fél barátsagat megnyerje, megbukott. Most kell, hogy válasszon a czászár. Mi ugy hiszszük, hogy ez azon feladat, mely most Birztzbn megoldatsat várja. Az angol királyni kormányunk politikájára nézve nem lehet semmi kétséget ürügyul használni. Ő felsége miniszereinek politikája — a mi nézetünk szerint — azon egyetlen egy, mely Angolorszagban lehetséges; és mindenestre azon egyetlen, melyet az angol nép elfogad, megtűr. Lelkesen propclamiltatott az a parlamentben, s Parisban az Buczban lenyös szabadtleküségel mondatott ki. Mi örömünkre ugy tudjuk, hogy ezen politika változatlanul megmaradt. Mig Franczianorszag es Ausztria mindenféle terveket kovácsol, hogy a villafranczai, a zürichi egyezmenyeket — vagy jobban mondva a memorandumot — valósíthassa, az angol kormány arra figyelmeztető óket, hogy a politikai bölcsesség es kötelesség parancsolja, az olaszokra magukra bízni kormányformájuk s ügynatijok szabad megválasztását, (mint Franczianorszagban is mind a kat fövárosban, (Paris, Bécs) unnepélyesen tiltakozott minden czászár ellen, mely netalán alkalmaztathatnak az oly ünnepélyesen és eghyangulag letett hercczegek visszahelyezése érdekében. Ha végre is ez lesz a francziák czászárnak politikaja, akkor egyesíni fognak Angol- es Franczianorszag tanácsadásai az olasz kérdésben. Ha nem, akkor mindegyik allamnak a maga utján kellend külön járnia.

Az Amerikaban megtelepedett irek Mac-Mahon tiszteletére pénzt gyujtottek, melyben egy szép amerikai paripát szándékozott a tabornagynak venni. A legutóbbi posta tavozásakor már 1000 dollár volt alairva. (Mac-Mahon ir eredetu.)

Turin, szept. 18. A király ma reggel 5 órakor Lamarmora hadügyminiszter és tanácselnök kíséretében eluta-

Digitized by Google Original from Universitätsbibliothek Heidelberg

és megszavaztatja maga részére a herczegségeken az annexiót, hogy ezen jogosultsággal léphessen fel Ausztria ellenében, és ő szerezt csináltasson.

Minthogy legujabb hirek szerint a congressust már egy részről sem ellenzik, ugylátszik egyelőtlés állott be az emlitett viszálykérdést illetőleg."

— Berlinben a harmadik és negyedik válasz kerülteinek az eisenachi határozatokat vagy a kölcsönös szerződéseket illetőleg a Czélja és Ausztria közt megkötött béke által inkább növekedtek, mint csökkentek.

2. Ezen veszélyek utólsó alapja Németország hibás közös alkotmányában rejlik, mely is ezen alkotmány gyors megváltoztatása által távolíttathatik el.

3. E czélra szükséges, hogy a német szövetségi gyülés, Németország szövetségi és alkotó központi kormánya által helyettesittessék, és hogy a jelen szövetségi szerződés kivasszék egyhe.

4. A jelen viszonyok közt a leghatásosabb lépések e czél elérésére czélszerű lenneinagyobb, mint a oda törekszik, hogy a poroszszal alkotandó Németország ügyeivel és foldadalmai tényegyben egyezzenek, és a meddig az egy közös és szabad német alkotmány behozatalára működik.

5. Hogy a német hazaitól, tartozzanak azok a democratikus vagy az alkotmányos párthoz, elvirjak, hogy a nemzeti egyetlenségét és egységet magasbra bocsátik, mint a partok követeiszét, és hogy Németországnak egy erőteljes alkotmánya létrehozásért mindannyian közösen és kitartólag közre működnek.

Miként poroszok, kötelességünknek tartjuk az eisenachi programmnak hét pontjaihoz, mégé a szükséges kultivatoriat melléknek:

1. Mi a nemzeti egység, hatalom és szabadság helyreállitását a poroszszal alkamlett foladatának tekintjük, és azt hiszszuk, hogy annak felcsiemesérése egyszersmind Poroszország gyengülését és bukaszt vonna maga után. Ennélfogva készek vagyunk életunkban és vagyonunkkal támogatni a poroszt kormány minden oly lépeit, melyekneik czélja Németország közös alkotmányat helyreállitani."

— A szultán élete ellen felfedezett összeesküvésre nézve az „O. D. P." szept. 23-ki számában következő felvilagosítást közöl illetőleg helyzöl.

„Szerda, ahoh lap alatt I. hó 22-én közzé tett hir, hogy a szultán ellete elen elkerülésére felidezettt. Ez, melynek célja az albánizi pasa állott, ugy szinten az ezen ellitólagos felfedezéssel kapcsolatban levő 200 egyén befogatásaroli tudósítás, kik közt az ottoman seregeknek bizonyos része szerepel, nem pontos, s ugy szólva, Fel vagyunk hatalmazva a legnagyobb pontosággal megállapithatni azon tényeket, melyeknek czem tulságos hir kelethezzel köszöni. — Valóságban egy összeesküvés létezett, melynek czélja volt nyugtalanságokat előidézni, mikhöl a szultánt ellen hasznot vonhatni reménytelet, de tolerkésok felfedezteteltt; az osszeesküvés szerint, ha ez meg, kiknek nagyobb része cserkeszekhöl áll, az illetőek mindannyian elfogattak és perök elintézésére egy rendkivüli törvényszék alakíttatott. Egyébiránt a complot semmi jelentőességgel sem bir, és az országban elágazva sincs.

Ujabbak. — Páris, szept. 24. Lipót belga királynak Biarritzból történt elutazásáhoi azt következtetik, hogy a jövő congressus a Közép-Olaszország nyilajkiatkásra nézve a két uralkodó közt létrejött az egyezmény alkalmazásaiban legközelebb a „Moniteur" egy nyilatkozatot fog hozni a biarritzi tárgyalásrol. Mig ez meg nem jelenik, addig minden, mi amaz illitlógos megállapodásrol hallatszik, csak mélto bizalmatlanséggal vagyunk szemlélhetni. „Spectator" szerint a francziák császárja elfogadta a kiroly ollat az olasz ügyekben hozandó sárha öthozott javaslatokat. Ennek alapvonásai lennének: 1) Ágengedése Peschiera és Mantuának, valamint Párma és Modena helyőgeinek Piemont részére. 2) Visszahelyezése a lotharingiai hháznak Toscanában s helyreállítása a pápai tekintélynek Romagnaban. 3) Reformok behozatala a kulön kormány Velenczében. 4) Egy congressus egybegyülése Brüsszelben. Egy más verzió szerint a hegek egyszerü visszahelyezésében történt volna megállapodás. Egy harmadik verzió szerint „Lord Cowley" levelezésben olvasható, mely „majdnem tökéletes bizonyosságtal" lép fol. E szerint a toscanai nhg visszamegy allamaiba a nepeinek szabadelvu alkotmányt vissz: Párma hgseg Piemontnak adatik, s a pápai tartó Modenával kirölöttatik, ellenben Ferencz hg apanage-t nyer; Ferdinánd Miksa Főherczeg O cs. Fonegyi Velencze alkirályává lesz, mely éppen oly szabadelvu alkotmányt kap, mint Toscana.—Ausztria és Spanyolország lemondanak uráskodásaik jogairól; a Romagna visszatér a pápa teljes urasága alá és közigazgatási reformokat nyer, melyeknek magadására a francia kabinet vecndi rá a romai kormányt. Mi a belga kiraly második fiának jelölését illeti, azt ma a „Corr. generale", mely a kiluggyminisztériumbol veszi értesüléseit, tureken tagadja. Mindazok fölött, mik fent elmondva valának, egy congressus határozna, mely Brüsszelben Lipót Kiraly elnöklete alatt lépne egybe. Ezen hozattétel azonban nem bir értelemmel, mert ha fejedelmi congressus jö létre, akkor a kis Belgium kiraly alig fog elnökölhetni, ha meghatalmazottakkol állland a congressus, akkor annak alig lesz kiraly az elnöke. Egyébiránt ekkorig minden csak hir, tobb vagy keveschb, vagy semmi valószinüséggel biró!

Mily nagyon ovakodva kell a hireket elfogadni, mutatja a londoni „Spectator"-nak távirati utórata: „Pénteken este. A dolognak még bökkenője van: Ausztria szilárdan áll a mellett, hogy ausztriai hadsereget tartson Velenczében. Ha e nehézség meg le győzve, a szerződés Franczaiorszag és Ausztria által aláirattik s a congressus Brüsselben megnyittatik. A „L. L." irja: A congressus létre fog jöni, azonban mindinkább zsugorodnak ennek a hozzá csatolt várakozások. Egy rajnai lap pártai levelezője igy ir felőle: „Allitják, mikep a congressus inkább a zürichi értekezletek folytatása mint sajátnalagos europai népek-tanácsa leend. A semleges nagyhatalmaknak e gyülésben résztvévő felöl mise hallatszik, ellenben szó van a gyülésben résztvévő felöl lamulatoslatolni lehetőségi beleszólattása felöl, s mondják, hogy Ausztriát Ferdinánd Miksa főherczeg (a kiral Leopold kiraly e napokban találkozott) s Colloredo grof legfőbb kapcsolni, valamint abban a legfontosabb zürichi felhatalmazottak Brüsszelben is kijelöltve volnának." A brüsszeli összejovetel tehát csak folytatása lenne a zürichi czélszerű tanácskozásnak s legjobb esetben egy előcongressus. Azonban lehet, hogy a szept. 29-ki „Moniteur," melyszerint Napoleon az ettrutai kiraly szándékai felöl fogja irátni hireket meg-czáfolja, kedvező kilátást nyujt a congressusnak s a semleges halmaiket, különösen Angliát, rá inditja, hogy követet küldjön a congressushoz. Mindinkább bizonyosa lesz ugyanis, hogy a belga kiraly lógatásaival fórczélja volt a francia-angol viszálynak kiegyenlitése; ha Napoleon ezen czélt az uj inditásnál, akkor Anglia is lemondana a Piemont nagyobbitása iránti kivánatiról. Szept. 24-kén még igy nyilatkozott az „Observer": Anglia nem fog résztvenni oly congressusban, a melynek végczélja Közép-Olaszország felosztása, egy congressus összejöhetésének előfeltétele az volna, mivel Olaszország belügyeinek rendezésében magok az olaszok birjnak döntő szavazattal." Vajjon már a „Moniteur" engedtnyre kérjes volt-e az angol miniszteriumot más nézetre birni, a legközelebbi napok megmutatják.

A poroszs „Neue Preus. Ztg."-nak is vannak versioi, melyek hasonlóképen fölfegyzést erdemelnek. E lapnak Páris-ból szept. 24-ikéről irja: „A szept. 9-ki „Moniteur"-ügyzék tudomásra szerint leleplezé czélunk, mi szerint Poroszország és a velenczei külön és független kormány behozatalát a toscanai nagyherczeg és modenai herczeg visszahelyezésének kötöttie. Azt hiszszuk, miszerint kozel járunk a valósághoz, ha hiszszuk, hogy Ausztria császara mire a tőszek nyilatkozott ezen feltétel teljesitésével nem varakozni, hanem most is Velenczének oly alkotmányt adni, melynélfogva ezen tartomány az olasz szövetség tagjává válhatik. A belgák kiraly tia csak azért utazott Biarritzba, hogy vejének, Ferdinand Miksa főhgnek érdekében sógiján Napoleon czárral. Ez (Napoleon czászár) akkor igy szólhat az olasz herczegségek independlenes kormányaihoz: „En programmomat végrehajtottam: Velenczére olasz tartomány, Piemont egy tartománynyi gazdagodott, a pápa reformokat fogadott fel, s Toscana és Modena legtiszt herczegek kösczé alkotmányos kormányformákat hozni be; — hogy tehát az olasz confederatio, a tulnyomó osztrák befolyás kétszázadosi valósoságát vallja, nincs egyéb hátra, mint e föherczegek visszahelyezésére. Ezzel azon czélszerű tanácsot de lesztek felelősek Olaszország és Európa előtt nyakasságtok következményeivel. Hogy az annexatio meg nem történik, ez önkéntérdeletünk." A czélt Napoleon nemileg igazolatlik is azon hirek által, miszerint a kabinetek illőleges elhatározása volna: a közép-olaszországi mostani állapotot tovább hagyni, azon várakozásban, hogy az uralkodó párt eldöntő vagy kösöbb helyreszöbb nézetre hozandó. Addig is a beke czupán Ausztria és Franczíaorszag kézi iratik alá."

Ugyanezen lap bécsi levelezője néhány szót ejt el, a megoldást illetőleg, melyek nem csekély fontosságuak: „Mi itt (Becsben) éppen azon bizonytalanságban élünk, mint onok Berlinben; annyi azonban bizonyos, hogy ha kabinetünk belegyezik oly combinatióba, melynek alapja az annexatio, de a herczegek lemondása: ez más messzevágó tervekkel van kapcsolatban (Keleten) s egy uj helyzetet tüntet fel előttünk, mely csak az ujévi évben fog tisztábban kideriltni. Azon szemlélj — jegyzi meg a „N. Pr. Ztg." — ki szept. 17-ki, oly alásban van. miszerint fol lehet ítéli hogy, tobbet tud, mint a mennyit mondanak!"

Bécs, szept. 24. A „P. L." irja: „Tegnap egy tatár érkezett Zürichöbol, Collorodo grof simpaszonya, s azok azonnal előtérjesztettek császár Ő Felségének Rechberg grof által. Tartalmukról csak annyi hallatszik, hogy megelőgedéssel fogadattak, minthogy bennok a lombardiai adóssági kérdés megoldása az illeni szálmakat megfogadtak tőrténnek jelentetik. — A confederatio-tervet illetőleg Bariritzöl azt hiszik, miszerint oli az osztrák és francia javaslat közt transactio határozatott, ugy hogy egy osztrák-francia javaslat terjeszteik a congressus elő. Poroszs- és Angolorszag már nyilatkoztak a congressusban való részvételre nézve, miszerint mindketten bizonyos feltételek elatt. Mi Oroszországot illeti: Napoleon czászár vállalta volna magára, annak beleegyezésé kiynyerni, s e czélból sajátkezüleg irt levelet Sándor czárhoz. — Bécsben azonban, mivel kövek kösöbb, Rosebaen lete alatt tobbszor fogadatott czászár Ő Felsége által. Azon hir, hogy a szövetségreformi kérdésben Ausztria részéről kösöbb lehetőt kimertő nyilatkozatot várhatni, néhány nap óta mind határozottabb valósian merul fol."

Metternich herczeg a „Nord" szerint elutazik a zürichi békeszerződés megkötését.

— Páris, szept. 27. A „Moniteur" ma egy czikket tőz, melynek lényegre tartalma következő:

Nemely lap azon irügy alatt, hogy megmutasse a sajtó nem szabadvoltát, megtámadja az 1852-diki rendeletet, a vita jogának legszélsőbb határait áthágva.

Azonban a törvényszerű szabadság gyakorlására mulasztbatlan a törvény tisztelése. A kormány azon irók ellen, kik ezt

Iskola alapítvány - Korizsvári Szőrös Egyetemi Könyvtár - Debreczen - Szent Anna utca 1. - BCU Clujensis - Napoca - Pécs - Szeged - Budapest - BCU Cluj - Napoca

feledik, a férjnek fegyveresit használhatná; de nem akarja már ismét a magénkéi jogokat használni.

A merséklet elveihez hiven nem mellőzi a törvénynek tisztelettel szerezni. Tehát loyalis módon figyelmezteti a lapokat, miszerint elhatározta, nem tűrni tovább oly polemiát, melyet csak pártmesterkedésnek tekinthetni.

— Marocco, szept. 19. A francia hadcsapatok Nemoursban öszpontosiják magukat, az ellenség megtámadta Lalla-Maghonia és Nedropna városokat a szután visszavonult. A mazikhányák tűz által elpusztíttatnak. Gar Rubanban a törvényes hatalom helyreállt. A törvényes hatalom elhatározottnak látszik tovább is erélyes rendszabályok alkalmazására, s azt hiszik nevezetesen, hogy a marocco-területen fekvő Ouchda város, honnan történnek többnyire a kicsapások, érdemlett megfenyítésben részesüljend.

— Roma, szept. 28. A bologna-i forradalmi kormány határozata egyházi büntetésekkel fenyegetés mellett megsemmisíttetik.

— Frankfurt, szept. 28. Az neuenstadt-i egylet folyamodványa, saját oltani összeülésének rendőri tilalma ellen, a senatus által is elvettetett.

— Breslauban, szept. 22, 23, és 24-én a Blücherpiaczon népvavargások, a német hazát és Blücher sijenzö kiöltözősök történtek, úgy hogy elvégre katonai erőnek kellett közbeszólni.

— Mezei bőrár. Szept. 28-ikán: Nemzeti kölcsön 100 pfr. 79.— Metallique 5 percentes 73.25. Urbéri papirok magyar 72.75. erdélyi 70.50. Bankrészvény 892. Korona 16.45. Cs. k. arany 5.71. Ezüst 19.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Urbérkárpótlási tőke-utalványozás.

A k.-fejérvári cs. k. megyei törvényszék ut'an b. Inczédi Ágnes, özv. Rhédei Lászlóénénk pészáuki b. u. 4282 ft. tőke. 1069 ft k. hátr., — Rátoni Józsefnek m. herepei b. u. 168 ft 59 kr. k. hátr., — Herczeg Francziska. Fekete Ferenczénék paczalkai b. n. 600 ft tőke, 150 ft k. hátr. — Boros F. árvának maros-bédi b. u. 1299 ft tőke, 324 ft k. hátr. — Szántó Ágnes örökösének sz.-ujfalui, m.-bagói b. u. 2038 ft tőke, 551 ft k. hátr., — Szoboszlai Lajosnak farkastelki b. u. 504 ft tőke, 277 ft k. hátr., — Özv. Kocsis Sándornénak Antos Klára örökösének farkastelki b. u. 421 ft tőke, 191 ft k. hátr., — Kabos Józsiné és Gergelynek sz. benedeki b. u. 424 ft tőke, 119 ft k. hátr., — Kabos Judith, özv. Gálfalvinné forrói b. u. 328 ft tőke, 180 ft k. hátralék utalványoztatik. A követelések beandatók oct. 4-g. Tárgyalási nap december 9. d. e. 9 órakor.

A m.-vásárhelyi cs. k. megyei törvényszék utján Ugron Anna, özv. Pálfiné vámos-gálfalvi, pécsfalvi, borzási nagy czegedi, haranglábi, gálfalvi, s rosi b. u. 7393 ft tőke, 1721 ft k. hátr., — biró Thoroczkai Alberi és Róza, Székelyné kundi b. u. 1800 ft tőke, 990 ft k. hátr., — Czeh Sándornak zágori b. u. 175 ft tőke. 96 ft kamat hátralék utalványoztatik. A követelések beandatók oct. 1-ig. Tárgyalási nap dec 1. d. e 9 órakor.

A k.-fejérvári cs. k. megyei törvényszék utján Sasvári Victoria s Róza és Dobolyi Anna, s Sándornak kis-kereki b. u. 215 ft tőke, 61 ft k. hátr., — Komáromi József, Nina, Claudia, Viktor, Ida, Berthe, Károly és Vilmosnak kákovai b. u. 838 ft tőke, 461 ft kamat hátralék utalv nyoztatik. A követelések beandatók oct. 4-ig. Tárgyalási nap dec. 9. d. e. 9 órakor.

A maros-vásárhelyi cs. k. megyei törvényszék utján Ugron Honthamhát hosszúpataki, glagoviczai b. u. 411 ft tőke, 219 ft-k. hátr., — Valya Györgynek laczkodi b. u. 803 ft tőke, 379 ft kamat hátralék utalványoztatik. A követelések beandatók oct. 7-ig. Tárgyalási nap dec 7. d. e. 9 órakor.

A déési cs. k. megyei törvényszék utján Drágos Erzsébeth, István és János, meg Kis Józsefnek feriesei b. u. 105 ft tőke, 42 ft k. hátr., — gr. Teleki Miksának puszta-kidegkuti, nagynyiresi, magosalvi, kis-fentosi, puszta-fentosi, přibékfalvi, hosszúszafalvi, szappanpataki, siros nagy-berkesi, dúruszaki, kis-bánfi, csolti, bagymás-láposi, tőlgyesi, erdő aranyosi, jederi gaurai, kőtelesmezői, buttyaszai, tróhlivai, remetei, berkeszpataki, nósomkuti, dragavilmai, brevozai, garbonczai, kovás-kapolnoki b. u. 127 800 ft tőke, 34416 ft kamat hátralék utalványoztatik. A követelések beandatók oct 9-ig. Tárgyalási nap dec. 9 d. e. 9 ó.

A k.-fejérvári cs. k. megyei törvényszék utján Szász Katalin és Lajosnak apalnaki b. u. 447 ft tőke. 110 ft k. hátr., — Komáromi József, Nina Claudia, Viktor, Ida, Tekla, Károly és Vilmosnak felső-váradgyai b. u. 202 ft. tőke, 111 ft k. hátr.,— A szász-sebesi városi és szek birtokosságnak sescsori. sugagi, sebeshelyi b. u. 7003 ft tőke. 2139 ft k. hátr., — gróf Teleki Augusta özv. gr. Degenfeld Ottóné. most Bozó Páné és gyermekének kőfalivi, balaskazai, orosói, olah péterfaki, szt. jakabi b.u. 12 711 ft tőke, 1724 ft kamat b. tralék utalványoztatik. A követelések beandatók oct. 10-ig. Tárgyalási nap dec. 16.d.e. 9 órakor.

A maros-vásárhelyi cs. k. megyei törvényszék utj n Komáromi József, Nina, Claudia stb, testvérének zágori b. u. 233 ft tőke, 64 ft k. hátr. — gr. Haller János özvegyének heturi. sz.-nádosi szénaverősi s a. 9395 ft tőke, 1218 ft k hátr., — gr. Haller József és Ferenczné heturi b. u. 6277 ft tőke, 3452 ft kamat hátralék utalványoztatik. A követelések beandatók oct. 6-ig. Tárgyalási nap december 6. d. e. 9 órakor.

— Roma, szept. 28. A bologna-i forradalmi kormány határozata egyházi büntetésekkel fenyegetés mellett megsemmisíttetik.

— Frankfurt, szept. 28. Az neuenstadt egylet folyamodványa, saját oltani összeülésének rendőri tilalma ellen, a senatus által is elvettetett.

— Breslauban, szept. 22, 23, és 24-én a Blücherpiaczon népvavargások, a német hazát és Blücher sijenzö kiöltözősök történtek, úgy hogy elvégre katonai erőnek kellett közbeszólni.

— Mezei bőrár. Szept. 28-ikán: Nemzeti kölcsön 100 pfr. 79.— Metallique 5 percentes 73.25. Urbéri papirok magyar 72.75. erdélyi 70.50. Bankrészvény 892. Korona 16.45. Cs. k. arany 5.71. Ezüst 19.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék utján Butyka Károlynak patai b. u. 724 ft tőke 181 ft k. hátr., — Darkó Károlynak n.-petri. tamásfalvi b. u. 920 ft tőke, 57 ft k. hátr., — gróf Nemes Jánosnak nagy dovecserdi b. u. 7197 ft tőke, 1042 ft k. hátr., — Keczeli Polixena, özv. Kolumbánnénak alsó fiáldi, k. petri, korpádi b. u. 1618 ft tőke. 363 ft k. hátr., — Fosztó Károlynak berkeszi, magy-oklosi, vajdaszegi b. u. 1476 ft tőke, 237 ft k. hátr., — Keczeli Polixena papteiki b. u. 645 ft tőke, 180 ft k. nátr. — Schuster János örökösének olok-lőbösi b. u. 1420 ft tőke 265 ft k. hátr., — Fodor Pinak poklostelki b. u. 353 ft tőke, 88 ft k. hátr. — Tompa F. öz egyének hesdáti b. u. 2241 ft. tőke, 570 ft k. hátr., — Pávai Vajda Elekének idecspataki b. u. 173 ft. tőke, 43 ft k. hátr., — Zsombori Zsuzsán-a, Kis Károlynénak mez'-kapusi, mezőpetei b. u. 2903 ft tőke, 697 ft kamat hátralék utalványoztatik. A követelések beandatók sept. 30-ig. Tárgyalási nap dec. 10, 22, 23, 28 d.e. 9 ó.

Ugyanott Nyárádi Imréné pókai s pókakeresztúri b. u. 811 ft tőke, 343 ft k. hátr., — Nagy Sándor özvegyének p-egeresi b. u. 70 ft tőke, — Gál Miklósné, Fodor Drusiannának bikalatti, nagyoklosi, magurai b. u. 1561 ft tőke, 487 ft k. hátr. — Pattantyus Emanuel özvegyének kemelki, irokelyaiti b. u 14,738 ft tőke, 3608 ft k. hátr. — Cserényi Ferenczné a.-balásfalvi, f.-balásfalvi b. u. 6767 ft tőke, 1691 ft k. hátr., — Tarsoly Esztermek, mint gr. Toldi örökösének panyiki, m.-gy.-monostori, o.-monostori b. u. 2943 ft tőke, 875 ft k. hátr. — Horváth Anna, özv. Brückenthal rikosi, somró-ujfalusi b. u 487 ft tőke, 121 ft k. hátr., Torma Ferenczné papteiki b. u 2176 ft tőke, 541 ft k. hátr., — Cserényi Ferenczné bonsi b. u. 2578 ft tőke, 719 ft k. hátr., — gróf Mikes Jánosnak sz. fenesd b. u. 20,143 ft tőke, 9881 ft kamat hátralék utalványoztatik. A követelések beandatók sept. 30-ig. Tárgyalási nap dec. 7, 8, d. e. 9 ó.

(755) (1—3)

HIRDETÉS.

Nagyon leszálltott ároni olajpogácsa eladás.

Lenmag pogácsa mázsája . . 1 frt. 20 kr. osztr. ért.
Kendermag „ „ . . — „ 80 „ „ „
Repczemag „ „ . . — „ 50 „ „ „

A len- és kendermag pogácsa mindennemű szarvasmarha, ló és sertés hizlalására és teletlelésére legolcsóbb tápszer.— A repczo pogácsa pedig ezen árba tüzelésre a legolcsóbb, még pedig annyival olcsóbb a tüzifánál, hogy ha mázsa pogácsa annyi ideig tart, mint egy öl fa és e szerint fél annyiba kerül mint a fa: különösen ajánlható a szeszgyárakna.

Utalványok kapatók saját használunál két vik közt és fő ter Ferenczer ur „Vadmacska" czimu kereskedésében. Kolozsvárt, octoberben, 1859.

Kiss testvérek,
olajgyár tulajdonosai.

(756) (1—1)

Moll
SEIDLICZI PORA.

Az utolsó párisi világmúkiállításon a hivatalos Wiener-Zeitung szerint minden hasonló házi orvosszerek felett **egyes-egyedül** mellatott **jutalom-medailleret**, s a nemzetközi biróság ezen souverain itelete által megczáfolhatlan bizonyitány van adva arról, hogy ezen készülmény minden kül- és belföldi ilyszerü készítménynek jóságával és hasznosságával felülmul.

Egyedüli központi szállitó raktár: Bécsben a Gólya czimerű gyógyszertár, „Tuchlauben, a Wandl-hotellel szemben."

Egy bepecsetelt saut ára: 1 ft 12 kr. p p., a melyhez pontos használmódi utasitás van mellékelve, különböző nyelveken

Főraktár Kolozsvárt: RITTER TRAUGOTT özvegye gyógyszertára, b. Monostortuczában, Szászváros on SPECH gyógyszerésznél, Beszterczen SZONGOTT, Dévan BUCHERNEL.

Ezen Seidliczporok, melyeket mindenütt számtalan példák és hosszas tapasztalás oly hasznosaknak talált, hogy azok hire a birodalom határait túlszárnyalta. Hogy MOLL-féle Seidliczporok minő gyógyerővel birnak jelesen a gyomorbajokban és szorulásokban, hogy minő segélyt nyujt a majbajokban, szorulásokban, arányvérben, szédülésben, szivdobogásban, vérfoluásban, gyomorgörcsben, nyálkakórságban s különböző más betegségekben, azt megállapitott tények bizonyitják, és számtalan ingerlékeny személyeknek nyujtott fenyegés könnyülést és uj tettetőt ezen szerek okos használata.

Ugyan ott minő kaphatók: Csuka-máj olaj (Darrsch Lebertran-öhl).

(753) (3—3)

Kiadó vagy eladó szeszgyár.

Kolozsvárt a kül-magyarutczában a Csiki és Zsigmond Elek szeszgyára, jó móddal min e nekkel ellátva és felszerelve, ez év december hó 1-ütl kezdődőg egy egész évre illő feltételek mellett kiadó, vagy örök áron is eladó.

Értekezhetni feletto külső monostorutczában a 60-ik számu ház tulajdonosával.

(754) (2—3)

Hirdetés.

Radnothon az országút mellett a nagy vendégfogadó 3 évre, a jövő 1860-dik évtől kezdőleg, haszonbérbe kiadó. Értekezhetni róla Radnothon helyt az uradalmi haszonbérlő urakkal vagy Kolozsvárt b. monostortuczában a 60-dik szám alatti ház tulajdonosával.

(711)

Kolozsvártt **Stein János** s Maros-Vásárhelyt **Wittich József** könyvkereskedésében kapható:

A tized-kárpótlás
ERDÉLYBEN.

Vezényfonal minden tizedjáradónságot élvezett felek számára a tized bejelentésének könnyebb és helyesebb szerkesztésére.

Szerkesztő **egy gyakorlott törvénytudó**. Ára: 1 ujfrt.

Továbbá kapható:

A. és B. bejelentési táblák
6 és 10 krajczárért ujpénzben.

MIT TEGYEN AZ
ERDÉLYI GAZDA
HOGY JÓLLÉTRE JUSSON?

Az erdélyi gazdasági egyesület által kitüntetett pályamunka.

Irta BERDE ARON. Ára 35 ujkr.

UJTESTAMENTOM
kérdésekben és feleletekben
a nép számára.

Polier

hajdan a lausannei egyetemnél keleti nyelvek és kátékétai vallástan tanára, franczia nyelven irt, és több nyelveken számos kiadásokat ért dolgozata után

a magyar nép számára

átdolgoztatott

Inczé Dániel

szentirást magyarázó tanár a nagy-enyedi ref. kollégyomban;

Herepei Gergely,

kolozsvári ref. első pap, esperes: — és

Székely János

kézdi-vásárhelyi ref. nagypap.

I. SZAKASZ.

A négy évángyélista irásai

és

az apostolok cselekedeteiről irt könyv.

Nagy 8-ad rét 34½ ív velin papiron.

Ára. fizve csak 2 ft 10 kr osztr. ért. vagy 2 ft. p. P.

MIONETTE.

REGÉNY.

Francziából irta Müller Jenő.

Magyarra fordiotta F. H. L.

Ára füzve 1 ft. o. é.

KIS TROMBITA
VAGY
MAGYAR DALOK

kis gyermekek számára.

A „Kis hegedű" párja. Irta Horkal bácsi.

Ára füzve 2 ft. o. é.

(752) (3—3)

Alulirt tiszteletel jelentem a t. cz. közönségnek: hogy a sors üldözési után visszatérve hazámba, Kolozsvárt allapodtam meg s ajánlom magamat mindenféle órcz-metszésekre hómoru és domboru alakban, valamint fa betűk készítésére is kereskedői firmákra, itt levőknek, mint vidékre — pontos leirás mellett bármi távolról rendelkezhetni. Szállason sétatéruczában 21. sz. a.

Gyarmati Mózses.

AZ ÉV. REF. FŐTANODA KÖNYVNYOMDÁJA. (Belső farkasutcza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.